



Statens revisionsverks berättelse till riksdagen om tillsynen över valfinansieringen vid riksdagsvalet 2015



Statens revisionsverks berättelse till riksdagen om tillsynen över valfinansieringen vid riksdagsvalet 2015

ISSN-L 1796-9530
ISSN 1796-9530 (HÄFT.)
ISSN 1796-9646 (PDF)
URN:NBN: VTV-B192015RD
[HTTP://URN.FI/URN:NBN: VTV-B192015RD](http://urn.fi/urn:nbn:vtv-b192015rd)
LÖNNBERG PRINT & PROMO
HELSINGFORS 2015

Till riksdagen

Statens revisionsverk har övervakat att skyldigheten att redovisa valfinansieringen och kampanjkostnaderna vid riksdagsvalet 2015 har iakttagits på det sätt som föreskrivs i lagen om kandidaters valfinansiering (273/2009).

Med stöd av 10 § 3 mom. i lagen om kandidaters valfinansiering ska statens revisionsverk separat för varje val lämna en berättelse till riksdagen om de redovisningar som revisionsverket tagit emot och om verkets tillsyn över att redovisningsskyldigheten fullgörs (tillsynsberättelse över valfinansieringen).

Helsingfors den 17 december 2015

Tytti Yli-Viikari
Generaldirektör Vd.

Jaakko Eskola
Redovisningsrevisionschef

Huvudsaklig innehåll

Samtliga redovisningsskyldiga vid riksdagsvalet 2015 har lämnat en redovisning av valfinansieringen enligt lagen om kandidaters valfinansiering.

Revisionsverket begärde samtliga redovisningsskyldiga att lämna utredningar om valfinansieringsredovisningens riktighet. Detta gjordes i syfte att verifiera de uppgifter som lämnats i redovisningarna. Revisionsverket bad kandidaterna lämna in utredningarna i form av kontoutdrag för de bankkonton som användes för kampanjen. De erhållna utredningarna är sekretessbelagda i enlighet med 24 § 15 punkten i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999).

I samband med behandlingen och kontrollen av redovisningarna bad revisionsverket 40 redovisningsskyldiga att komplettera eller korrigera sina redovisningar. Korrigeringarna gällde främst behov av att precisera uppgifterna om finansieringen.

Revisionsverket mottog inga klagomål gällande redovisningarna av valfinansieringen vid riksdagsvalet 2015.

Efter behandlingen av redovisningarna och kompletteringarna av de erhållna utredningarna och redovisningarna har statens revisionsverk inte tagit del av omständigheter som skulle ge revisionsverket anledning att ifrågasätta riktigheten av de inlämnade redovisningarna.

Innehåll

1	Gällande lagstiftning vid redo- visningen av och tillsnen över valfinansieringen vid riksdags- valet 2015	9
1.1	Redovisningsskyldiga vid riksdagsvalet 2015	10
1.2	Uppgifter som ska ingå i valfinansieringsredovisningen	10
1.3	Begränsningar i kandidaters valfinansiering	11
1.4	Parters skyldigheter och åtaganden enligt valfi- nansieringslagen	13
2	Statens revisionsverks tillsynsuppgift med avseende på valfinansieringen	17
2.1	Revisionsverkets åtgärder vid riksdagsvalet 2015	17
2.2	Tillsynskriterierna för redovisningen av valfi- nansieringen vid riksdagsvalet 2015	19
2.3	Begränsning av tillsynsbefogenheter	20
3	Inlämnade redovisningar till statens revisionsverk och revisionsverkets tillsyn över	23
3.1	Begäran om utredning i fråga om redovisning av valfinansieringen	25
3.2	Komplettering av redovisningar av valfinansieringen	25
3.3	Klagomål gällande redovisningar av valfinansieringe	26
3.4	Skyldighet att göra en efterhandsredovisning	26
3.5	Allmänna observationer om redovisning av valfinansiering	27
	Slutledningar	29



1 Gällande lagstiftning vid redovisningen av och tillsynen över valfinansieringen vid riksdagsvalet 2015

Finansiering av den politiska verksamheten regleras genom lagen om kandidaters valfinansiering (valfinansieringslagen). Enligt lagens motiveringar är regleringens viktigaste syfte att förebygga korruption och garantera tillräckliga resurser för det politiska systemets funktion. Därigenom främjas demokratin och förtroendet för den.

Enligt riksdagens grundlagsutskott är öppna och rättvisa val en av hörnstenarna i den västerländska demokratin. Ett av öppenhetens viktigaste element är att väljarna har möjlighet att skaffa sig information om vem som står bakom stora kampanjbidrag till partier eller andra opinionsriktningar som ställer upp kandidater. En stark ekonomisk koppling till en finansiär kan nämligen väcka misstankar om att finansiären på ett otillbörligt sätt försöker påverka dem som ställer upp kandidater och deras policy (Grundlagsutskottets betänkande GrUB 2/2009 rd). Redovisningsskyldigheten ökar den offentliga informationen om kandidaternas eventuella bindningar. Den förväntas även motverka en ökning av kandidaternas valkampanjutgifter.

Att försumma mot redovisningsskyldigheten innebär en risk för de redovisningsskyldiga, eftersom det är fråga om en lagstadgad skyldighet. Vid beredningen av valfinansieringslagen sökte man en balans mellan tillräcklig reglering och de kostnader och olägenheter som regleringen ger upphov till. Inom tillsynen litar man på väljarnas förmåga att bedöma kandidaterna rätt, så länge de får tillräcklig information om kandidaternas eventuella bindningar och deras iakttagande av s.k. kampanjtak. Meningen var att valfinansieringen inte ska överskugga sakfrågorna vid val, försvåra rekryteringen av kandidater eller onödigt försvåra medelanskaffningen. I valfinansieringslagen ingår inte sådana rapporteringsskyldigheter som de facto skulle kunna bli ett hinder för kandidaturen.

Syftet för valfinansieringslagen var att tydliggöra vad skyldigheten att redovisa valfinansieringen innebär. Med hänsyn till den politiska verksamhetens karaktär är det inte möjligt att i lagen förutse alla situationer som kan uppstå vid tillämpningen. Meningen var att upprätta ett redovisningssystem som ger adekvat

Valfinansieringens
transparens bygger på
valfinansieringslagen

täckning och som kandidaten kan följa utan oskäligt besvär. För att tillgodose kandidaternas rättssäkerhet och sinsemellan jämförbara redovisningar har man i lagen eftersträvat ett så tydligt redovisningssystem som möjligt.

1.1 Redovisningsskyldiga vid riksdagsvalet 2015

Enligt lagen om kandidaters valfinansiering gällde redovisningsskyldigheten de personer som vid riksdagsvalet valdes till riksdagsledamöter och de som i samband med fastställandet av valresultatet utsågs till ersättare.

1.2 Uppgifter som ska ingå i valfinansieringsredovisningen

De uppgifter som åtminstone ska redovisas om valfinansieringen för riksdagsvalet fastställs i 6 § i lagen om kandidaters valfinansiering.

Med valfinansiering avses finansieringen av de kostnader för kandidaternas valkampanjer som uppkommer tidigast sex månader före och senast två veckor efter valdagen oberoende av när de betalas. Riksdagsvalet inföll den 19 april 2015.

De redovisningsskyldiga skulle uppge finansieringen för valkampanjen specificerad först enligt kandidatens egna medel och lån som denne har tagit upp och sedan enligt externa bidrag till kandidaten, dennes stödgrupp eller någon annan sammanslutning som grundats för att stöda kandidaten.

I sitt betänkande (GrUB 3/2010 rd) anser grundlagsutskottet det behövt att förtydliga att bestämmelsen i 3 § 4 mom. i valfinansieringslagen betyder att prestationer från en och samma givare till en kandidat, en kandidats stödgrupp och någon annan sammanslutning som uteslutande arbetar för att stödja kandidaten ska redovisas som ett enda bidrag. Förtydligandet hindrar att man håller de här tre parterna åtskilda för att få ett trefaldigt högsta bidragsbelopp och kunna kringgå gränsvärdena för ett redovisningspliktigt enskilt bidrag.

Externa bidrag skulle grupperas vidare i bidrag till kandidaten och till dennes stödgrupp enligt följande:

Den redovisningsskyldige ska specificera kostnaderna och finansieringen för valkampanjen

Prestationer från en och samma givare ska redovisas som ett enda bidrag

- enskilda personer
- företag
- partiet
- partiföreningar
- andra givare.

Grupperingen av externa bidrag preciserades genom en ändring av valfinansieringslagen (684/2010).

Som valfinansieringsbidrag skulle redovisas prestationer i pengar, varor och tjänster och andra motsvarande prestationer. Sedvanligt frivilligarbete och sedvanliga gratistjänster betraktades inte som bidrag enligt lagen. Bidraget skulle även redovisas om det hade getts genom köp av specificerade varor eller tjänster.

Som kampanjkostnader anses alla kostnader under kampanjperioden, vilkas funktionella syfte är att främja kandidatens möjligheter att bli vald och som kandidaten själv kan påverka.

Kampanjkostnaderna skulle specificeras enligt kostnaderna för valreklam i dagstidningar, gratistidningar och tidskrifter, radio, television, datanät och andra medier och för utomhusreklam, valtidningar, broschyrer och andra tryckalster, reklamplanering och valmöten samt övriga kostnader.

Redovisningsskyldiga skulle redovisa varje enskilt bidrag och dess givare separat, om bidragets värde var minst 1 500 euro. Flera prestationer från en och samma givare för kostnader för kandidatens valkampanj skulle räknas samman och redovisas som ett enda bidrag.

1.3 Begränsningar i kandidaters valfinansiering

I 4 § i valfinansieringslagen föreskrivs om begränsningar i fråga om kandidaters valfinansiering. Begränsningarna preciserades ytterligare genom ändringsbestämmelser (684/2010).

En kandidat, en kandidats stödgrupp och någon annan sammanlutning som uteslutande arbetar för att stödja kandidaten får inte ta emot bidrag från givare som inte kan klarläggas. Detta gäller dock inte bidrag som erhållits genom sedvanligt insamlingsarbete. En kandidat, en kandidats stödgrupp och någon annan sammanlutning som uteslutande arbetar för att stödja kandidaten får inte från en och samma givare ta emot bidrag, direkt eller indirekt, till ett värde som överstiger 3 000 euro vid kommunalval, 6 000 euro vid riksdagsval och 10 000 euro vid Europaparlamentsval. Bidrag från partier eller partiföreningar som avses i partilagen (10/1969)

Bidrag från givare som inte kan klarläggas får inte tas emot

kan dock vara större än detta, om det inte innehåller bidrag som förmedlas från någon annan givare och som överstiger det nämnda beloppet.

En kandidat, en kandidats stödgrupp och någon annan sammanslutning som uteslutande arbetar för att stödja kandidaten får ta emot utländska bidrag för valkampanjen bara från enskilda personer och från sådana internationella sammanslutningar och stiftelser som företräder kandidatens ideologiska hållning.

En kandidat, en kandidats stödgrupp och någon annan sammanslutning som uteslutande arbetar för att stödja kandidaten får inte ta emot bidrag för valkampanjen från staten, kommuner, samkommuner, statliga eller kommunala affärsverk, offentligrättsliga föreningar, inrättningar eller stiftelser eller från bolag som staten eller en kommun har bestämmande inflytande i på det sätt som avses i 1 kap. 5 § i bokföringslagen (1336/1997). Detta gäller dock inte sedvanlig gästfrihet.

En kandidat, en kandidats stödgrupp och någon annan sammanslutning som uteslutande arbetar för att stödja kandidaten ska se till att det av sådan avgiftsbelagd reklam som ingår i valkampanjen eller är avsedd att stödja den framgår vem som betalar reklamen. Namnet på en enskild person får dock inte uppges utan dennes uttryckliga samtycke, om värdet av den reklam som personen betalat för är mindre än 1 500 euro vid riksdagsval.

Statens revisionsverks tillsynsuppdrag omfattar inte bestämmelserna om begränsningarna i fråga om kandidaters valfinansiering enligt 4 § i valfinansieringslagen. Genom granskningarna av redovisningens riktighet bidrar revisionsverket däremot till att de redovisade uppgifterna till väsentliga delar är riktiga.

Revisionsverket kan påverka redovisningarnas riktighet och därigenom säkerställa att allmänheten har insyn i efterlevnaden av begränsningarna i fråga om kandidaters valfinansiering enligt 4 § i valfinansieringslagen. Revisionsverket har lagt fram olika rapporter på sin webbplats där de redovisade uppgifterna presenteras.

Det bör även noteras att bestämmelserna om begränsningar i fråga om bidragsbeloppen, inklusive iakttagandet av bidragstak, hänskjuts till det politiska ansvaret.

Revisionsverket strävar efter att säkerställa att allmänheten har insyn i efterlevnaden av valfinansieringslagen

1.4 Parterers skyldigheter och åtaganden enligt valfinansieringslagen

Redovisningsskyldiga

Enligt valfinansieringslagen svarar den som är skyldig att lämna redovisning för redovisningens innehåll.

Statens revisionsverk

Statens revisionsverk ska övervaka att skyldigheten att redovisa valfinansieringen fullgörs. Revisionsverkets mål är att organisera ett tillsynssystem som är så lättanvänt och vägledande som möjligt.

Den 24 november 2014 antog revisionsverket de allmänna instruktionerna för redovisning av valfinansieringen vid riksdagsvalet 2015 (267/40/2014). Revisionsverket har även kontinuerligt tillhandahållit rådgivning kring valfinansieringslagen.

Statens revisionsverk kontrollerar att samtliga redovisningsskyldiga har lämnat redovisning av valfinansieringen enligt valfinansieringslagen. Om redovisningen innehåller fel eller brister, kan revisionsverket uppmana den redovisningsskyldige att göra en ny redovisning, komplettera sin redovisning eller visa att redovisningen är riktig och tillräcklig. Revisionsverket kan lämna en dylik uppmaning endast om granskningen inte annars kan slutföras för den redovisningsskyldiges del.

Statens revisionsverk får förelägga vite om en redovisningsskyldig inte lämnar in någon redovisning enligt lagen eller om det konstateras att redovisningen är uppenbart oriktig eller bristfällig på väsentliga punkter. Vite gäller bara om någon helt och hållet försummar att lämna in redovisning eller om redovisningen är uppenbart oriktig eller bristfällig på väsentliga punkter.

Revisionsverket kan av en redovisningsskyldig begära redogörelser som kan behövas för granskningen av redovisningens riktighet och tillräcklighet.

Revisionsverket offentliggör utan dröjsmål de inkomna redovisningarna och upprätthåller ett redovisningsregister över dessa. Genom publiceringssystemet är de uppgifter som redovisningarna innehåller tillgängliga genom ett allmänt datanät.

Statens revisionsverk ska inom åtta månader från det att valresultatet fastställs lämna in en berättelse till riksdagen om de redovisningar som tagits emot och om verkets tillsyn över redo-

Revisionsverket övervakar att redovisningsskyldigheten fullgörs och ger anvisningar och råd

Revisionsverket kan uppmana till att komplettera redovisningar

Revisionsverket offentliggör utan dröjsmål de inkomna redovisningarna

visningsskyldigheten separat för varje val. Revisionsverkets tillsynsuppgifter vid varje val avslutas i och med att berättelsen har lämnats till riksdagen.

Justitieministeriet

I enlighet med valfinansieringslagen ska justitieministeriet översända uppgifterna i kandidatregistret till statens revisionsverk. Ministeriet ska i detta syfte upprätta och upprätthålla ett riksomfattande kandidatregister.

Justitieministeriet är högsta valmyndighet inom statsrådet.

Justitieministeriet är
högsta valmyndighet



2 Statens revisionsverks tillsynsuppgift med avseende på valfinansieringen

Enligt valfinansieringslagen ska statens revisionsverk övervaka att den i lagen fastställda och specificerade skyldigheten att redovisa valfinansieringen fullgörs. Revisionsverket kommer i praktiken att övervaka den helhet som 5–8 § i lagen bildar. Tillsynen fokuserar på övervakning av redovisningsskyldigheten. Revisionsverkets åtagande omfattar inte tillsyn över efterlevnaden av de övriga bestämmelserna i lagen.

Revisionsverket ska se till att alla de som enligt lagen är skyldiga att redovisa sin valfinansiering lämnar in redovisningen. Bland annat begränsningarna på kandidaters valfinansiering enligt 4 § omfattas inte av revisionsverkets tillsynsuppgift utan får styras av det politiska ansvaret.

Enligt valfinansieringslagen är det den som är skyldig att lämna redovisning som svarar för redovisningens innehåll. I lagen har inte fastställts några sanktioner för eventuella felaktigheter i innehållet. Vite kan dömas ut endast om revisionsverket utifrån granskningen anser att den redovisningsskyldige inte har fullföljt sin skyldighet.

Revisionsverket har ingen lagstadgad rätt att få annan information för tillsynen över valfinansieringen utöver den information som fastställts i valfinansieringslagen. Varken kandidaters valfinansiering i olika former eller de utgifter som täckts med finansieringen omfattas av revisionsverkets tillsynsuppdrag som fastställs genom lagen om statens revisionsverk (676/2000) och lagen om rätt för statsrevisorerna och statens revisionsverk att granska vissa överföringar av medel mellan Finland och Europeiska gemenskaperna (353/1995).

Den som är skyldig att lämna redovisning svarar för redovisningens innehåll

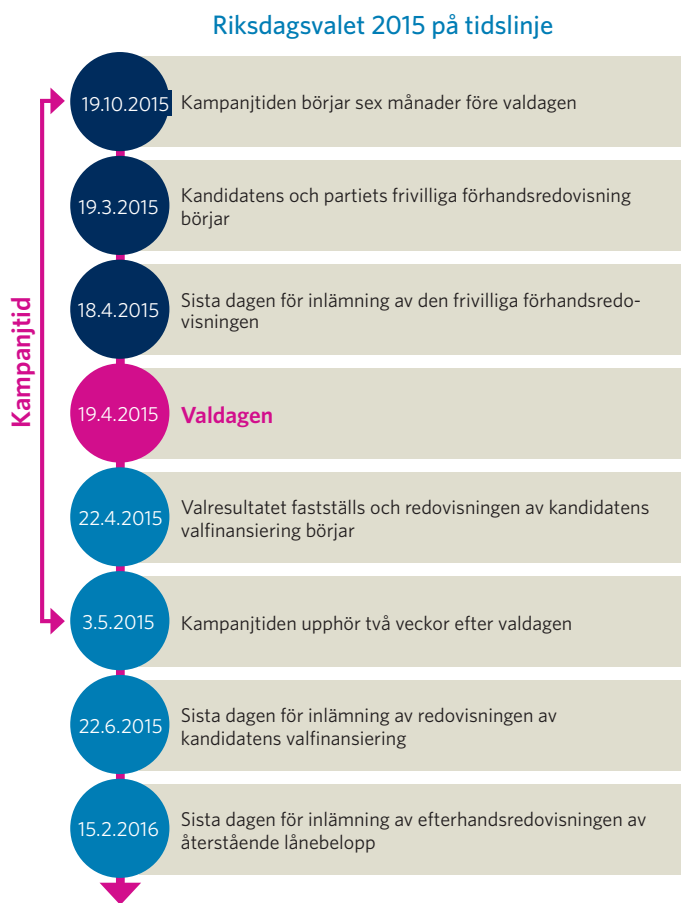
2.1 Revisionsverkets åtgärder vid riksdagsvalet 2015

Den 24 november 2014 antog revisionsverket de allmänna instruktionerna för redovisning av valfinansieringen vid riksdagsvalet 2015. Anvisningarna finns även i författningsdatabasen Finlex samt på den av revisionsverket upprätthållna webbplatsen www.vaalirahoitusvalvonta.fi. Instruktionerna delgavs till samtliga registrerade partier före valet.

Anvisningar om redovisning av valfinansieringen finns på valfinansieringstillsynens webbplats

Revisionsverket hade beredskap att motta förhandsredovisningar enligt 11 § i valfinansieringslagen omedelbart efter att sammanställningen av kandidatlistorna var klar.

Revisionsverket ska hålla uppgifterna tillgängliga genom ett allmänt datanät. Uppgifterna ska vara tillgängliga i datanätet ett år längre än valperioden för det aktuella valet. Alla redovisningar av valfinansieringen och förhandsredovisningar hålls tillgängliga för allmänheten på webbplatsen till och med den 22 juni 2020.



Figur 1: Riksdagsvalet på tidslinje

2.2 Tillsynskriterierna för redovisningen av valfinansieringen vid riksdagsvalet 2015

Statens revisionsverks tillsyn omfattade jämförelse av de redovisade uppgifterna med de uppgifter som ska redovisas i enlighet med valfinansieringslagen. I enlighet med lagen fokuserade man på den formella riktigheten i redovisningsskyldigheten och själva redovisningen. Man kontrollerade också att de redovisningsskyldiga i sina redovisningar tog fasta på samtliga väsentliga punkter som föreskrivs i valfinansieringslagen.

Revisionsverket kontrollerade följande punkter vid tillsynen över redovisningen av valfinansieringen vid riksdagsvalet:

- Att samtliga redovisningsskyldiga lämnade in redovisning av valfinansieringen.
- Att redovisningen lämnades in inom den tidsfrist som fastställs i 8 § 1 mom. i valfinansieringslagen. Redovisningen ska lämnas in till statens revisionsverk inom två månader efter det att valresultatet har fastställts.
- Att redovisningen lämnades in av en redovisningsskyldig som avses i lagen.

Revisionsverket kontrollerade dessutom att följande formella kriterier för redovisningsskyldigheten uppfylldes:

- Att redovisningen innehöll kandidatens fullständiga namn, titel, yrke eller uppdrag, det parti som ställt upp kandidaten eller omnämnande av att kandidaten har varit kandidat för en valmansförening.
- Att redovisningen innehöll de totala kostnaderna för valkampanjen. Kampanjkostnaderna var specificerade enligt kostnaderna för valreklam i dagstidningar, gratistidningar och tidskrifter, radio, television, datanät och andra medier och för utomhusreklam, valtidningar, broschyrer och andra tryckalster, reklamplanering och valmöten samt övriga kostnader.
- Att redovisningen omfattade den totala valfinansieringen och denna var specificerad enligt kandidatens egna medel och samtliga bidrag till kandidaten, kandidatens stödgrupp eller någon annan sammanslutning som uteslutande arbetar för att stödja kandidaten, grupperade enligt bidrag från enskilda personer, företag, partiet, partiföreningar och andra givare.

Samtliga redovisningsskyldiga skulle lämna in kontoutdragen för sina kampanjkonton

- Att den redovisningsskyldige redogjorde för om det i valfinansieringen ingick enskilda bidrag på minst 1 500 euro. Givare av eventuella bidrag på minst 1 500 euro skulle namnges.
- Att valfinansieringen täckte kostnaderna för valkampanjen.
- Att redovisningarna inte innehöll väsentliga räknepel eller andra tekniska fel.

Dessutom säkerställde revisionsverket att redovisningarna var till väsentliga delar riktiga genom att av de redovisningsskyldiga begära utredningar i anslutning till redovisningarna om valfinansieringen. Samtliga redovisningsskyldiga skulle lämna in kontoutdragen för de bankkonton som använts för valkampanjen. Med hjälp av kontoutdrag kunde revisionsverket också granska innehållet i inlämnade redovisningar.

2.3 Begränsning av tillsynsbefogenheter

Vid riksdagsvalet 2015 kunde revisionsverket enligt egen bedömning inom ramen för sin tillsynsuppgift begära ytterligare uppgifter och utredningar av de redovisningsskyldiga för kontroll av att redovisningen är riktig och tillräcklig. Skyldigheten att lämna uppgifter gäller likväl bara redovisningsskyldiga. Revisionsverket har inte rätt att kräva ytterligare uppgifter och information av tredje part för kontroll av redovisningens riktighet. Därigenom saknar revisionsverket i praktiken befogenheter att kräva eller inhämta jämförelseuppgifter för riktighetskontrollen. Detta begränsar tillsynen och tolkningen av tillsynsresultaten på ett avgörande sätt.

Om en redovisningsskyldig trots begäran inte lämnar in begärda utredningar till revisionsverket, har revisionsverket inga möjligheter att ålägga den redovisningsskyldige att lämna uppgifter med stöd av valfinansieringslagen.

Det bör likväl noteras att de redovisningsskyldiga, kandidaterna och kandidaternas stödföreningar inte var skyldiga att bokföra valkampanjens kostnader och finansiering. De redovisningsskyldiga är inte heller skyldiga att anteckna valkampanjens kostnader och finansiering. Revisionsverket saknar både tillsynsbefogenheter och möjligheter överlag att sätta sig in i hur de redovisningsskyldiga har organiserat sin interna kontroll av kampanjkostnaderna och -finansieringen och sina rutiner som anknyter till deras verksamhet och hantering av finansieringen. Det bör även noteras att det i valkampanjen ingår transaktioner utanför bokföringen och att redovisningen till denna del baserar sig på uppskattning. Revisionsverket

har i samband med granskningen även försökt klarlägga på vilket sätt uppskattningarna har gjorts.

Redovisningsskyldiga kan förväntas göra feltolkningar av valfinansieringslagen och instruktionerna och begå normala mänskliga misstag. Sådana fel är bland annat felaktiga uppskattningar av värdet på bidrag i annan form än i pengar. Den redovisningsskyldige kan få felaktig information av finansiären om bidragets värde och sedan uppge denna felaktiga information. Det är således möjligt att en viss inexakthet kommer att kvarstå i de redovisade uppgifterna om valfinansieringen.

7.41*

000.00+

114.20+

95.30+

62.85+

104.56+

825.96+

74.12+

51.02+

220.43+

95.36+

182.54+

797.00+

37+

41+

00+

97+

00+

25+

24+

3 Inlämnade redovisningar till statens revisionsverk och revisionsverkets tillsyn över

Förhandsredovisning

Förhandsredovisningarna enligt 11 § i valfinansieringslagen skulle vid riksdagsvalet lämnas till statens revisionsverk senast den 18 april 2015.

Sammanlagt 1 200 kandidater (56 procent av kandidaterna) lämnade in förhandsredovisning av kampanjkostnaderna och -finansieringen inom den angivna tiden. De förhandsredovisningar som lämnades in före utsatt datum offentliggjordes omedelbart. På elektronisk väg inlämnades 96 procent av förhandsredovisningarna.

Bland alla redovisningsskyldiga lämnade 152 personer in förhandsredovisningar. De redovisningsskyldigas samtliga förhandsredovisningar hålls tillgängliga i ett allmänt datanät i sex års tid efter det att valresultatet har fastställts, med andra ord till och med den 22 juni 2020.

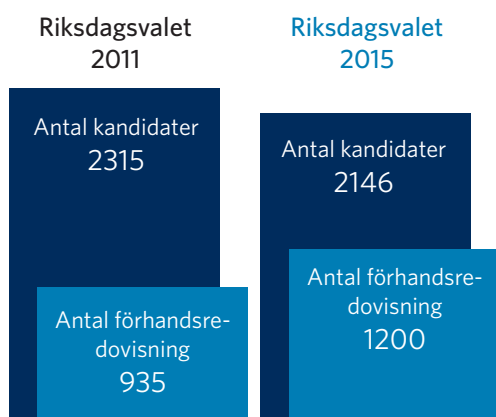
Förhandsredovisning av valfinansieringen kunde lämnas vid riksdagsvalet 2011. Då utnyttjade sammanlagt 935 kandidater (ca 40 % av kandidaterna) denna möjlighet.

Jämfört med riksdagsvalet 2011 lämnade en betydligt större andel av kandidaterna förhandsredovisning vid valet 2015.

Förhandsredovisningarna skulle lämnas till revisionsverket senast den 18 april 2015

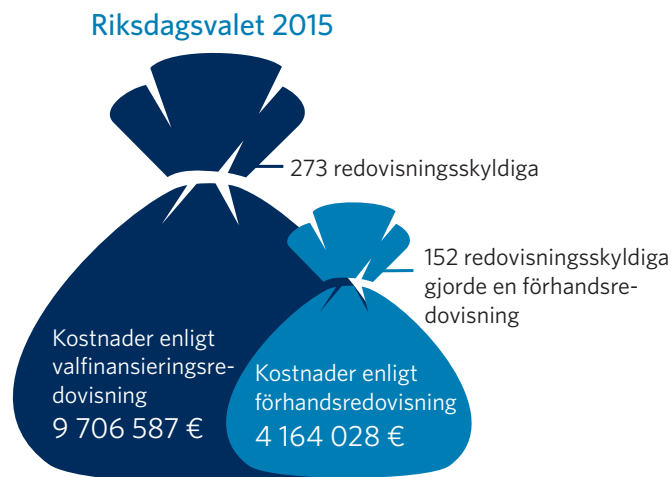
Förhandsredovisning inlämnades av 1200 personer

Antalet förhandsredovisningar har ökat



Figur 2: Utveckling för lämnandet av förhandsredovisning

Förhandsredovisningarnas tillförlitlighet kan bedömas utifrån de egentliga redovisningarna av valfinansieringen. Man bör likväl komma ihåg att förhandsredovisningen baserar sig på uppskattningar och att det i enskilda fall finns skillnader mellan förhandsredovisningen och den egentliga redovisningen



Figur 3: Kostnader enligt förhandsredovisning

Redovisning av valfinansieringen

Statens revisionsverk utarbetade instruktioner som delgavs till samtliga redovisningsskyldiga. Genom instruktionerna ville revisionsverket bidra till att de redovisningar som skulle upprättas och lämnas till revisionsverket skulle vara förenliga med valfinansieringslagen.

Med undantag av två redovisningsskyldiga, redovisade alla de som var redovisningsskyldiga vid riksdagsvalet 2015 sin valfinansiering i enlighet med valfinansieringslagen inom den utsatta tiden. Dessa två redovisningsskyldiga lämnade in redovisningarna dagen efter den utsatta tiden.

Revisionsverket kontrollerade i samband med inlämnandet av redovisningarna att dessa innehöll de enligt lag erforderliga uppgifterna på ett enhetligt sätt.

Den redovisade valfinansieringen (enligt uppgift från de redovisningsskyldiga) täckte de redovisade kampanjkostnaderna. Redovisningarna hade upprättats med den noggrannhet som fastställts i valfinansieringslagen och de innehöll de redovisningsskyldigas redogörelser för alla uppgifter som är väsentliga med tanke på iakt-

Redovisningarna av valfinansieringen lämnades in inom utsatt tid och hålls tillgängliga t.o.m. 22.6.2020

tagandet av lagen. Redovisningarna av valfinansieringen hålls tillgängliga för allmänheten till och med den 22 juni 2020.

På elektronisk väg inlämnades 83 procent av redovisningarna av valfinansieringen.

På elektronisk väg inlämnades 83 % av redovisningarna av valfinansieringen.

3.1 Begäran om utredning i fråga om redovisning av valfinansieringen

I syfte att säkerställa riktigheten hos redovisningarna av valfinansieringen vid riksdagsvalet 2015 begärde statens revisionsverk att samtliga redovisningsskyldiga skulle lämna in ytterligare utredning i form av kontoutdrag för de konton som använts vid valkampanjen. Därmed ville revisionsverket i synnerhet kontrollera att prestationer från utomstående hade antecknats korrekt i redovisningarna.

Med undantag av en redovisningsskyldig, lämnade alla redovisningsskyldiga in de tilläggsutredningar som revisionsverket hade begärt.

Utifrån tilläggsutredningarna kunde man säkerställa att de transaktioner som fanns på kontoutdragen hade uppgivits i redovisningarna på korrekt sätt. Om man utifrån de erhållna tilläggsutredningarna ansåg det vara nödvändigt, bad man de redovisningsskyldiga komplettera redovisningarna.

Med undantag av en redovisningsskyldig, lämnade de redovisningsskyldiga in de begärda tilläggsutredningarna

3.2 Komplettering av redovisningar av valfinansieringen

I samband med behandlingen och kontrollen av redovisningarna utifrån de erhållna tilläggsutredningarna bad revisionsverket 40 redovisningsskyldiga att komplettera eller korrigera sina redovisningar. Korrigeringarna gällde främst preciseringar av uppgifterna om finansieringen i redovisningarna av valfinansieringen.

De redovisningsskyldiga kompletterade redovisningarna omgående.

Revisionsverket bad 40 redovisningsskyldiga att komplettera eller korrigera sina redovisningar

3.3 Klagomål gällande redovisningar av valfinansiering

Statens revisionsverk har inte mottagit några klagomål gällande redovisningarna av valfinansieringen vid riksdagsvalet 2015.

3.4 Skyldighet att göra en efterhandsredovisning

Om en kandidat, kandidatens stödgrupp eller någon annan sammanslutning som uteslutande arbetar för att stödja kandidaten har tagit upp lån för att täcka kostnaderna för valkampanjen vid riksdagsval eller Europaparlamentsval, ska den redovisningsskyldige lämna uppgift till statens revisionsverk om lånebeloppet och om bidrag till ett värde av minst 1 500 euro som erhållits i syfte att betala lånet (efterhandsredovisning). Redovisningen ska göras kalenderårsvis under lånetiden under den valperiod som redovisningsskyldigheten hänför sig till.

Vid riksdagsvalet 2015 var sammanlagt 48 redovisningsskyldiga skyldiga att göra en efterhandsredovisning. Den första efterhandsredovisningen ska lämnas in i februari 2016.

Det bör noteras att revisionsverket inte har fått alla efterhandsredovisningar för riksdagsvalet 2011 som krävs enligt valfinansieringslagen. Revisionsverket har flera gånger uppmanat de redovisningsskyldiga att lämna in de efterhandsredovisningar som saknas, men uppmaningarna har inte lett till inlämning av redovisningarna. Två redovisningsskyldiga har fortfarande inte lämnat in sina efterhandsredovisningar för 2014. Revisionsverket kan inte med stöd av valfinansieringslagen använda vite som sanktion vid uppmaningar att lämna in efterhandsredovisning.

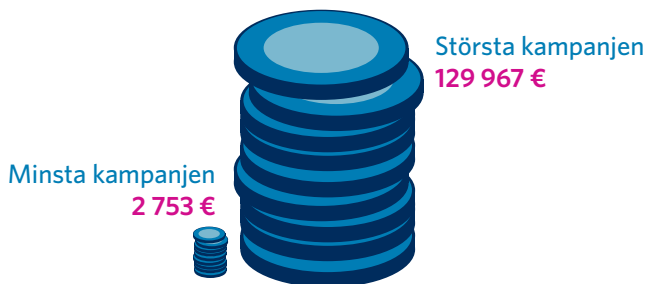
48 redovisningsskyldiga
ska göra en
efterhandsredovisning

3.5 Allmänna observationer om redovisning av valfinansiering

Det kan konstateras att variationen i de redovisningsskyldigas kampanjkostnader är påfallande stor. Enligt redovisningarna var det största beloppet för en valkampanj vid riksdagsvalet 129 967 euro och det minsta var 2 753 euro. De genomsnittliga kampanjkostnaderna (utifrån samtliga redovisningar) var cirka 35 555 euro.

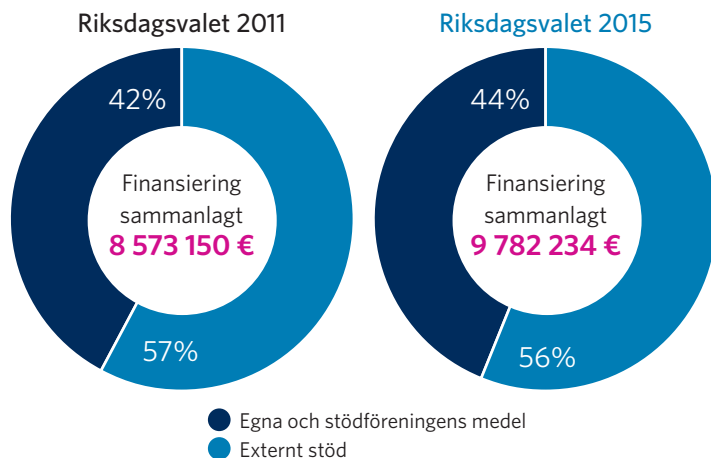
År 2015 var kostnaderna 5 283 euro högre per redovisningsskyldig

Kostnaderna 2011	Kostnaderna 2015
8 459 448 €	9 706 586 €



Figur 4: Storleken av valkampanjen

Enligt redovisningarna mottog de redovisningsskyldiga sammanlagt 5 491 743 euro i kampanjbidrag från utomstående. Enligt redovisningarna fanns det även stor variation i beloppen mellan de redovisningsskyldiga.



Figur 5: Egna medel och externa bidrag

Samtliga redovisningsskyldiga vid riksdagsvalet 2015 har redovisat sin valfinansiering på det sätt som föreskrivs i lag. Enligt valfinansieringslagen är det alltid den redovisningsskyldige som svarar för redovisningens riktighet.

Efter behandlingen av redovisningarna samt efter de erhållna utredningarna och kompletteringarna har statens revisionsverk inte tagit del av omständigheter som skulle ge revisionsverket anledning att ifrågasätta riktigheten av de inlämnade redovisningarna.

Berättelsen som överlämnas till riksdagen innehåller bilder från iStock.



STATENS REVISIONSVERK
ANTTIGATAN 1, PB 1119, FI-00101 HELSINGFORS
TEL. +358 9 4321, WWW.VTV.FI

ISSN 1796-9530 (HÄFT.)